

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Magdalena Măciulescu

Keith Stuart

Băiatul care voia să-și construiască lumea

Traducere din engleză și note de
Laura Karsch

3
TREI

Respect pentru oameni și cărți

În 2012 unul dintre cei doi băieți ai lui Keith Stuart a fost diagnosticat cu o tulburare din spectrul autismului. Urmările au părut copleșitoare. Dar Keith și cei doi băieți au început să joace împreună jocuri video — îndeosebi *Minecraft*. Lui Keith i-au plăcut întotdeauna jocurile video, iar din 1995 a și scris despre ele, întâi pentru reviste de specialitate, precum *Edge* și *Official Playstation*, apoi în ultimii zece ani în calitate de *games editor* al ziarului *The Guardian*. Experiența intensă de a crea ceva împreună, ca familie, precum și faptul că aceasta a dus la o îmbunătățire a comunicării s-au aflat la baza acestei povești.

Capitolul 1

M-am înstrăinat.

E primul lucru care-mi trece prin minte când ies din casă, traversez strada și mă urc în rabla noastră combi. Bănuiesc că ar fi mai corect să spun că *ne-am* înstrăinat, dar cred că, în cea mai mare parte, e vina mea. Mă uit în oglinda retrovizoare și o văd pe soția mea, Jody, stând în prag, cu părul ei lung dezordonat și încălțit. Alături, îngropându-și capul în șoldul ei, e băiatul nostru de opt ani, Sam. Încearcă să-și acopere simultan ochii și urechile, dar nu pentru că n-ar vrea să mă vadă plecând. Așteaptă să audă motorul, care va fi prea zgomotos pentru el.

Ridic o mână, ca un gest stupid de scuză, ca atunci când îi tai cuiva din greșeală calea într-o intersecție. Apoi răsucesc cheia și demarez lent. În clipa următoare o văd pe Jody, care bate ușor în geamul din partea șoferului. Îl cobor.

— Ai grijă de tine, Alex, spune Jody. Încearcă să lămurești lucrurile — o chestie pe care ar fi trebuit s-o faci cu ani în urmă, când eram fericiți. Poate dacă ai fi făcut-o... știu și eu. Poate eram și acum fericiți.

Are ochii umezi și își șterge furioasă o lacrimă cu dosul palmei. Apoi mă privește și expresia mea de mâhnire, de vinovăție, pare să-i domolească brusc furia. Privirea ei scăpărătoare se îmblânzește puțin.

— Mai ții minte când am fost cu cortul în Cumbria? mă întreabă. Când ne-au ros caprele cortul și tu ai căpătat picior de tranșee¹? Indiferent ce se-ntâmplă aici, nu-i la fel de nasol ca atunci, OK?

Dau mut din cap, bag în viteză și o iau din loc. Când mă uit iar în oglindă, constat că Jody și Sam au intrat deja în casă. Ușa e închisă.

Asta e. Zece ani împreună și acum totul s-a terminat, poate. Iar eu stau în hârbul nostru de mașină, plec și habar n-am unde mă duc.

Sam a fost un bebeluș frumos. Întotdeauna a fost frumos. S-a născut cu un păr șaten des și niște buze cărnoase, senzuale — ca un Mick Jagger mititel și incontinent.

De la bun început a fost dificil. Nu voia să mănânce, nu voia să doarmă. Plângea întruna; plângea când îl ținea Jody în brațe și plângea când i-l luai din brațe. Părea furios la culme că se află pe lume. I-a luat mai bine de o zi până să înghită în sfârșit puțin lapte. Dărămată și disperată, Jody îl ținea la piept și urla de ușurare. Eu, tras la față și năuc, mă uitam la ei, ținând strâns în mână o pungă de la Sainsbury, plină cu reviste și tablete de ciocolată; delicatose inutile pentru proaspăta mămică. Ne-am dat seama foarte curând că nu-i puteam oferi nimic care

¹ Picior de tranșee este o boală care se manifestă prin jupuirea sau maccarea țesuturilor, dobândită prin expunerea prelungită a membrilor la umezeală. (N. red.)

să-i facă viața mai ușoară. Asta era. Asta era viața de-acum înainte.

Totul a fost o nebunie.

— Poți să stai cât vrei, amice, spune Dan douăzeci și trei de minute mai târziu, când mă înființez inevitabil la ușa lui.

Știam că mă pot baza pe Dan — sau, cel puțin, știam că va fi acasă într-o după-amiază de duminică, fiindcă atunci se reface de regulă după ceva — după petrecerea de inaugurare a unui club, o întâlnire amoroasă întâmplătoare sau o combinație interesantă a celor două.

— Poți să stai în camera de oaspeți, spune când intrăm în lift. Am eu pe undeva o saltea gonflabilă. Deși cred că e găurită. Dar până la urmă toate sunt găurite, nu? Ai dormit tu vreodată pe o saltea gonflabilă care să nu fie găurită? N-am dreptate? Îmi pare rău, amice, numai la de-astea n-ai tu chef să te gândești acum. Am priceput.

Apoi mă trezesc în pragul apartamentului lui, buimac, ținând în mână geanta mea sport Nike, care conține toate hainele mele, laptopul, niște CD-uri (de ce?), o trusă de toaletă și o poză cu Jody și Sam, pe care am făcut-o în vacanța în Devon, acum patru ani. Stau zâmbitori pe o plajă, dar e o minciună cumplită. Toată săptămâna a fost un adevărat coșmar, fiindcă Sam n-a putut să doarmă în patul acela nou și ciudat, cu pătura aceea grea și necunoscută; pe deasupra a fost terorizat de pescăruși. Așa că a dormit cu noi, s-a foit și s-a trezit toată noaptea — în fiecare noapte — până când am ajuns într-o stare de epuizare atât de avansată, că abia dacă am mai ieșit din rulotă. După aceea n-am prea mai plecat în vacanță.

— Vrei să ieși să te îmbeți? îmi propune Dan.

— Eu... e OK dacă îmi las lucrurile în cameră și mă așez puțin?

— Sigur, cum să nu. Mă duc să pun de ceai. Cred că am niște biscuiți pe undeva. Sunt aproape sigur că am niște biscuiți.

Dan se duce la bucătărie și eu mă târăsc în camera de oaspeți, îmi trântesc geanta pe jos și mă prăbușesc în scaunul de birou aflat lângă computer. O clipă îmi trece prin minte să pornesc computerul și să-i scriu un e-mail lui Jody, dar în schimb privesc afară pe fereastră. Ce i-aș putea scrie? „Hei, Jody, îmi pare rău că ne-am bulit căsnicia. N-am putea uita ultimii cinci ani? ROFL².”

Adevărul este că nici nu mai știu cum să-i vorbesc, darămite să-i scriu. În fond, ne-am petrecut întreaga căsnicie făcându-ne griji din pricina lui Sam — izbucnirile lui, tăcerea lui, zilele când zbiera la noi, zilele când se ascundea în patul lui și se ferea de orice contact. Zile după zile, care s-au transformat în luni, încercând să prevedem următoarea criză. Și în timp ce ne luptam cu toate acestea, lucrurile care ne uneau pe Jody și pe mine au pălit cumva. Acum, când mă aflu departe de Sam, fie și numai pentru câteva ceasuri, mă simt ciudat; presiunea a dispărut, dar în locul ei se revarsă deja tristețea. Natura detestă vidurile emoționale.

Din apartamentul lui Dan de la etajul al șaptelea al unui complex imobiliar fițos de la marginea orașului vezi tot Bristolul cum se întinde către orizont: o panoramă cârpăcită din șiruri de case victoriene, turnuri de biserică și clădiri de birouri din anii 1960, toate îngrămădindu-se

² ROFL, abreviere pentru „rolling on the floor laughing”, să te tăvălești pe jos de râs.

unele într-altele ca niște navetiști nerăbdători. Sunt mii de case acolo, pline de familii — familii care nu s-au des- trămat în clipa aceasta.

Încep să cred că poate n-ar fi o idee rea să beau ceva. Dar chiar în timp ce mă gândesc la asta, privirea mi se împăienjenește și îmi trebuie câteva secunde să înțeleg ce se întâmplă. Vai. Vai, Doamne, plâng. Și mă trezesc cu niște lacrimi enorme, care mi se rostogolesc pe față lăsând în urma lor niște dăre umezi și fierbinți, și nasul mi s-a umplut de muci și tremur din toate încheieturile.

— Gata ceaiul! spune Dan din hol. Credeam că mai am niște biscuiți Hobnobs cu ciocolată, dar n-am găsit decât pachetul ăsta de Rich Tea. Nu știu dacă or merge și ăștia?

Se ivește în prag, coboară privirea și mă vede așezat turcește pe jos, lângă scaun, cu capul în mâini, plângând cu suspine.

— Aha, OK, spune și așază cu blândețe ceaiul pe birou. Mă duc să mai caut o dată biscuiții ăia cu ciocolată.

Hotărâm să nu ne îmbătăm.

Mai târziu, peste noapte, visez că mă afund într-o mlaștină cumplită, neagră, din care nu mai există scăpare. Când mă trezesc, găfâind, sunt convins că e expresia disperată a stării mele sufletești — dar în clipa următoare îmi dau seama că salteaua se dezumflă rapid și că mă afund la propriu. Cam asta-i treaba cu subconștientul.

— Cum am ajuns aici? mă întreb, în vreme ce aerul care iese din saltea produce niște scârțâieli intermitente care seamănă cu părțurile unui cățel.

Știți și voi cum e când îți evaluezi viața la ora trei dimineața: totul se concentrează în jurul greșelilor pe care le-ai făcut, al eșecurilor ale căror efecte se întind în

timp în urma ta, precum crăpăturile dintr-un zid prost tencuit — le poți depista chiar și în întuneric, până în punctul de pornire. Sau cel puțin așa crezi. De regulă, sursa se dovedește a fi îndoielnică, mutându-și locul la nesfârșit — ca gaura dintr-o saltea gonflabilă. Filosofii greci antici vorbeau despre „cunoașterea de sine”. Îmi amintesc că am studiat la facultate povestea lui Oedip. Marea lui crimă a fost că nu știa că fusese despărțit de părinții lui la naștere și, drept urmare, ar fi trebuit să fie mai atent decât alții când a venit momentul să omoare bărbați necunoscuți pe stradă și dup-aia să se culce cu femei de două ori mai în vârstă decât el. Dar cine se cunoaște cu adevărat pe sine? Nu vreau să zic că noi toți o să facem greșelile lui Oedip — ar fi prea de tot. Dar cine știe de fapt de ce facem lucrurile pe care le facem? Eu am rămas blocat într-un job pe care-l urăsc, muncesc până seara târziu, mă târăsc acasă pe întuneric și îmi spun că fac asta fiindcă avem nevoie de bani, avem nevoie de siguranță financiară. Sam face terapie logopedică și Jody nu poate lucra, fiindcă el are permanent nevoie de ea; la ea dă fuga când e îngrozit de propriul lui comportament. Eu stau stingher undeva în fundal, îmi fac griji, mă ofer să dau o mână de ajutor care nu ajută pe nimeni. Cum pot oare să le pun pe toate în ordine?

La un moment dat, pe la ora patru dimineața, cad într-o stare de semiconștiență pe care am să fiu generos și o s-o numesc somn. Dar parcă nu trec decât câteva minute până când lumina se revarsă prin jaluzele, s-a făcut luni dimineața și Dan e la ușă într-o pereche de boxeri Calvin Klein, negri și strâmți, înfulecând flămând dintr-un castrol cu Frosties.

— Te duci la muncă? mă întreabă. Pot să-ți las o cheie. Eu trebuie să plec cam în zece minute. Îl ajut pe Craig să

facă un site... pentru labelul ăsta de muzică din Stokes Croft. Ia-ți cereale și cafea. Ești OK? Arăți ceva mai bine. Adică arăți ca dracu', dar măcar nu mai plângi.

Și dispăre la duș. Mă uit pe telefon; am două SMS-uri, dar niciunul nu e de la Jody. Sunt de la slujbă, de la Daryl. Unul zice: „*Mișcă-ți curul la slujbă, am două victime noi pentru tine*”. Următorul zice: „*Pardon, voiam să zic clienți*”. Le șterg pe amândouă.

M-am îmbrăcat, am ieșit și pornesc către oraș. Soarele e aproape de pământ, strălucește deasupra clădirilor de apartamente, iar razele lui sunt reflectate de sticlă și betonul orbitor. Acum douăzeci de ani, aici era o zonă cu fabrici dărăpănate și terenuri virane, acoperită de gunoarie și năpădită de buruieni. Pe urmă economia a început să duduie și brusc a devenit o zonă imobiliară râvnită. Până să apuci să te dumirești s-a transformat într-o zonă rezidențială futuristă, cu blocuri în stil pseudobrutalist, ticsite cu apartamente minuscule pentru tineri ambițioși puși pe făcut bani.

Am cunoscut o mulțime de oameni de genul acesta. I-am ajutat să ajungă să locuiască aici. Eu sunt, și acesta e doar unul dintre păcatele mele, consilier ipotecar. Munca mea constă în cântărirea speranțelor și viselor clienților noștri în raport atât cu piața imobiliară, cât și cu economiile lor. Cu alte cuvinte, eu îi aduc pe oameni în situația de a da tot ce vor câștiga în viața lor în schimbul unui apartament în care n-ai loc nici să te întorci. E un job ciudat de paternal — hai să vedem ce ai și ce îți poți permite; nu te-ntinde mai mult decât ți-e plapuma, trebuie să fim chibzuiți. De ce bunuri dispui? Ai ceva rude bogate? Calculăm bugetele împreună. Perechi tinere, care s-au

căsătorit recent sau așteaptă un copil, își pun laolaltă sărăcăcioasele lor resurse. Se uită la mine cu o speranță înduioșătoare. E destul? Deseori nu e. Singura soluție e să mai locuiască vreme de câțiva ani cu chirie, să pună bani deoparte. Zi de zi fac același lucru. Sistemul e la pământ; văd cartiere întregi în care tinerii n-au nicio șansă să cumpere ceva. În schimb se mută departe de familiile lor. Habar n-am unde.

De opt ani fac munca asta, am trăit și boomul, și recesiunea, și refacerea treptată a pieței. Trebuia să fie o slujbă provizorie. O muncă de birou cu ajutorul căreia să ne plătim facturile, până când se va ivi ceva mai bun. Dar am intrat pe un drum profesional de unde nu m-am mai putut întoarce. Se pare că sunt bun la asta — îi înțeleg pe cei săraci, îi ajut pe cei bogați. Am foarte multă răbdare cu clienții care nu știu despre ce vorbesc — o capacitate dobândită după trei ani de dezbateri filosofice cu persoane care erau de părere că Nietzsche avea pe undeva dreptate. Când aspectele financiare se brodesc, închei afacerea; când nu se brodesc, îl resping pe client cu blândețe. Dar ce se întâmplă acasă nu pot repara cu ajutorul unui computer și al accesului la piața națională de ipotecă.

Nu pot repara în ruptul capului.

O scurtă plimbare peste Avon și de-a lungul portului și am ajuns la birou, o mică agenție imobiliară independentă numită Stonewicks, înghesuită între un pub și un local care vinde sendvișuri într-un cartier aglomerat, care nu e la modă, din centrul orașului. Daryl e aici, în locul de lângă fereastră; are un costum ieftin, de la Top Man, iar părul lui țepos e umed și fleșcăit în lumina reflectată a soarelui.

— Toate bune, colega? mi se adresează de la birou, fără să-și desprindă privirea de computer.

Daryl are douăzeci și ceva de ani și emană o atitudine hotărâtă studiată, reușind în același timp să fie mereu îngrozitor de vesel. Tipul ăsta nu putea fi altceva decât agent imobiliar. Undeva în computerul lui există un tabel cu targeturile lui de vânzări pe următorii treizeci de ani. Când încheie o afacere imobiliară, sună dintr-un claxon de bicicletă, să fiu al naibii. E aproape tragic că Daryl s-a născut în anii 1990, și nu la sfârșitul anilor 1960. Putea fi un tânăr susținător al lui Thatcher. Merita o agendă Filofax burdușită și un Golf GTI. În schimb, are un smartphone și un Opel Corsa. Îmi pare rău de el.

Mormăi un răspuns și urc scările de lemn scârțâitoare care duc la biroul meu. Apoi o sun pe Jody.

— Salut, eu sunt.

— Salut.

— Ce faci? Ce face Sam?

— Bine. E la școală. A plâns tot drumul până acolo — chiar și după ce i-am imitat pe toți ăia din *Toy Story*. M-a lovit în gură în timp ce făceam ca Buzz Lightyear. Ca să fiu sinceră, nu e cel mai tare număr al meu. Dna Anson a spus că o să aibă grijă de el.

— Tu ești OK? întreb.

Urmează o tăcere lungă. Jeanette, secretara, își vârbă capul pe ușă și mimează că bea dintr-o cană. Eu dau din cap și ridic degetul mare.

Biroul e sărăcăcios. Un covor roșu uzat, un geam murdar, care dă spre mica parcare din spatele clădirii noastre. Avusesem pe perete un tablou cu Bristolul victorian, dar l-am dat jos și am atârnat în schimb o fotografie cu Vila Savoye a lui Corbusier, ca să mă simt eu